

- розрахунок та представлення маркетингового плану;
- проведення презентацій та “днів відкритих дверей” з ціллю концентрації уваги до об’єкту колегами-ріелторами;
- проведення перегляду об’єкту покупцями, концентрація та утримання попиту на об’єкт;
- проведення торгів між майбутніми покупцями;
- оформлення договору-завдатку;
- підготовка та проведення угоди купівлі-продажу (здачі в оренду);
- інше.

До кластера ріелторських послуг входять три основні компанії, які забезпечують якісне виконання поставленої споживачем задачі – компанія з нерухомості, оціночна компанія та нотаріус, також до цього переліку входять організації, що виконують додаткову роль у

даному процесі – житлово-комунальні організації; бюро технічної інвентаризації; різні комунальні господарства тощо. Об’єднання компаній з метою досягнення переваг перед іншими конкурентами не є новою. Але у кластері ріелторських послуг споживач розширює свої можливості звертаючись з різного роду питаннями лише в одну компанію, таким чином він заощаджує свої кошти та час. Компанія RECS (Real Estate Consulting & Services) першою застосувала кластер ріелторських послуг. Вона представляє собою динамічне утворення, що спеціалізується на наданні консультацій та практичному вирішенні проблем, які часто виникають при проведенні операцій з нерухомістю.

Кластер ріелторських послуг може поповнюватись послугами різного типу, які забезпечать задоволення споживачів у сфері операцій з нерухомістю.

Література

1. Філософія риелтора: західний досвід для українського ринку [Електронний ресурс]: Енциклопедія нерухомості. domik.ua. – електрон. дані. – 31.10.2007. – Режим доступу: <http://domik.ua/novosti/filosofiya-rieltora-zapadnyj-opyt-dlya-ukrainskogo-rynka-n26969.html>
2. Грушинська Н. Ріелторські послуги / Н. Грушинська. - [Електронний ресурс]: - частина 2 // Журнал «Vizegrad Journal on Human Rights». - №2. - 2016. - С.41-45. - Режим доступу: http://vjhr.sk/archive/2016_2_2/7.pdf
3. Соколенко С. І. Інноваційні кластери – механізм підвищення конкурентоспроможності регіону / С. І. Соколенко // Матеріали круглого столу [Формування та розвиток регіональних кластерів як один із інструментів підвищення конкурентоспроможності регіону], (Полтава, 11 липня 2008 р.).
4. Войнаренко М. П. Концепція кластерів — шлях до відродження виробництва на регіональному рівні / М. П. Войнаренко // Економіст. — 2000. — № 1. — С. 29—33.
5. Swann, G.M.P. and Prevezer, M. (1999), A Comparison of the Dynamics of Industrial Clustering in Computing Cities in the UK and Europe, Oxford Brookes Scholl of Planning: Working Paper, UK.
6. Schmitz, Hubert (1992), On the Clustering of Small Firms’, in Rasmussen, J., H. Schmitz and M.P. van Dijk (eds.), ‘Flexible specialization: a new view on small industry, IDS Bulletin (Special Issue), 23(3):64-69;
7. Steiner, M. and Hartmann, Looking for the Invisible: Material and Immaterial Dimensions of Clusters, Paper presented at the Regional Studies Association Annual Conference on ‘Regionalising the Knowledge Economy’, November 21, London 2001;

УДК 658.1145:[658.152+658.589]

КЛАСТЕРНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Гончаренко А.І. – викладач

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Процеси глобалізації, посилення конкуренції, фінансові кризи, розвиток інформаційно-комп’ютерних технологій, зростаючий взаємозв’язок між ринками капіталу і новими технологіями, посилення соціальної орієнтації останніх, масштабний характер створення та використання знань, технологій, продуктів, послуг, зумовили виникнення кластерів як інституційної основи інноваційного

розвитку країни, регіонів і підприємств зокрема. Проблема формування кластерів для цілей інноваційного розвитку та підвищення конкурентоспроможності економічних систем є актуальною для багатьох країн з перехідною економікою.

В основі кластерного підходу перебуває поняття «кластер», що за формою представляє собою мережеву організацію географічно

сусідніх взаємопов'язаних компаній (постачальники, виробники і покупці) і пов'язаних з ними організацій (освітні заклади, органи державного та регіонального управління, інфраструктурні компанії), що діють у певній сфері і взаємодоповнюють один одного [1, с. 153; 2, с. 10].

До наукового вжитку термін «кластер» введено професором Гарвардської економічної школи М. Портером. За теорією М. Портера, «кластер – це група географічно сусідніх взаємозв'язаних компаній і пов'язаних з ними організацій, які діють у певній сфері, що характеризуються спільністю діяльності і взаємодоповнюють одна одну» [3, с. 256].

В результаті наукових досліджень М. Потрером, було зроблено висновок, про те, що найбільш конкурентоспроможні підприємства, як правило, не розпорошені безсистемно, а мають здатність концентруватися в одному регіоні.

Теорія кластерів отримала подальший розвиток у працях іншого американського вченого М. Енрайта, який створив концепцію регіональних кластерів, що базуються на промислових видах діяльності. Так, регіональний кластер, за Енрайтом, це промисловий кластер, в якому фірми, члени кластера знаходяться в географічній близькості одна від одної. Іншими словами, це географічна агломерація фірм, які працюють і взаємодіють в одному, або споріднених видах діяльності [4]. Тобто, створення конкурентних переваг відбувається саме на регіональному рівні, що зумовлено відповідними історико-соціальними, природно-економічними та організаційно-виробничими особливостями конкретного регіону.

В реальності в регіонах складається міжгалузевий характер взаємодії підприємств, тому концепція регіональних кластерів своїми витоками має концепцію територіально-виробничих, зокрема міжгалузевих, комплексів.

Варто відзначити, що сьогодні процес кластеризації економіки України відбувається за регіонально-галузевим принципом. Ми ж вважаємо, що в ринкових умовах господарювання для кардинального підйому економіки регіонів України за основний необхідно взяти принцип створення асоційованих кластерних формувань та регіональних кластерів. Для його реалізації на практиці слід поглибити основи теорії кластерів, узагальнити світовий і вітчизняний досвід кластеризації економіки, довести

перспективність формування регіонального інноваційного кластера та розробити його проект.

Обґрунтування концепції розбудови кластерів можливе в межах теорії ненасильницького розвитку І. Острецова, якою перенесено в суспільні науки із фундаментальної фізики подвійна природа світобудови. Згідно з положеннями цієї теорії, які ми поділяємо, виникнення кластерів пов'язано з такими припущеннями [5]:

1) всі процеси мають або групову, або індивідуальну природу;

2) всі групові процеси детерміновані, а індивідуальні мають випадковий характер.

З цієї точки зору, як стверджує В. М. Геєць, чим вищий рівень кластеризації території, тим інтенсивніший стохастичний пошук індивідуальних об'єктів, в результаті чого відпрацьовуються і закріплюються правила гри, які забезпечують детермінований розвиток [6]. Нами поділяється позиція Т. А. Васильєвої, що однією із головних умов формування ефективною інноваційної системи на національному та регіональному рівні є забезпечення інноваційного партнерства владних структур, суб'єктів господарювання, фінансових, недержавних організацій, наукових і освітніх установ [7]. Зважаючи на це, більшість високо розвинутих країн як найбільш прогресивну форму забезпечення високого рівня конкурентоспроможності на основі досягнень науково-технічного прогресу використовують інноваційні кластери, які представляють собою об'єднання зусиль різних підприємств і організацій по досягненню інноваційного розвитку.

Великі виробники кластера створюють попит на спеціалізовані матеріально-технічні ресурси та послуги. Взаємозв'язки всередині кластера забезпечують розвиток аутсорсингу, коли малі та середні підприємства виробляють продукцію (роботи, послуги) для ключових суб'єктів кластера, тим самим сприяють розвитку малого та середнього бізнесу в регіоні.

Разом з цим, наявність внутрішньої конкуренції в середині кластеру посилює інноваційну активність виробників до пошуку нових методів організації виробництва, оновлення технологічної бази, випуску інноваційної продукції тощо, тим самим підвищуючи ефективність регіонального виробництва. Саме кластери є однією з інституційних форм забезпечення співробітництва у сфері торгівлі, сільського

господарства, транспорту, інфраструктури, що сприяє економічному розвитку територій. Тому, враховуючи важливість кластерів у підвищенні конкурентоспроможності економіки, політика регіональної кластеризації повинна бути складовою стратегії соціально-економічного розвитку регіону.

Перехід на кластерну організацію розвитку виробництва має бути відображений як довгострокове програмне завдання, успішне виконання якого вимагає координації зусиль виробничих формувань, органів місцевого самоврядування, регіонального й державного управління, спрямування їх спільних коштів на досягнення визначених для кожного виробничого і соціально-економічного кластера напрямів і пріоритетів [8, с. 7; 9, с. 23].

Дедалі більшого значення у формуванні інноваційності окремих територіальних утворень в Україні набувають кластерні структури, побудовані на співпраці підприємств, фінансово-кредитних установ, навчальних закладів та ін. У розвинутих країнах уже давно виникли і продовжують виникати такі структури в різних сферах промисловості. У працях відомих зарубіжних науковців чітко окреслено теоретичні основи утворення та функціонування кластерів, використання кластерних моделей для забезпечення конкурентоспроможності економік, їхні переваги та недоліки. Зарубіжний досвід може бути корисним для розробки національної стратегії кластеризації України, з комплексним дослідженням її

соціально-економічного розвитку [10, с. 707].

Нами пропонується залучення окремих суб'єктів до кластерної взаємодії здійснювати шляхом створення інноваційних територіально-виробничих кластерів за визначеною схемою і використанням наукового системного інтегратора. При цьому з метою активізації потенційних учасників щодо участі в кластері пропонуємо розпочати другий етап зі створення пілотних інноваційних територіально-виробничих кластерів для впровадження визначеної державою системи пріоритетних інновацій в переробній промисловості України. Такий підхід дасть можливість прискорити процес досягнення цілей від створення системи інноваційних кластерів, оскільки буде створено систему стійких взаємозв'язків між членами кластеру, що значно підвищить інноваційну активність до формування ідей та їх реалізацію, розширить інформаційну базу, тим самим забезпечуючи високі конкурентні переваги усього кластеру.

Впровадження сучасних кластерних технологій співробітництва підприємств, як територіального так і галузевого рівнів сприяє інтеграції товаровиробників в межах певного кластеру. Саме така інтеграція в агропродуктовому підкомплексі регіону сприятиме збільшенню обсягів необхідних фінансових та інформаційних ресурсів, зменшить собівартість продукції, збільшить продуктивність праці, тим самим підвищуючи рентабельність усього виробництва.

Література

1. Цапенко В. Ю. Кластерні об'єднання як спосіб удосконалення функціонування енергетичного ринку / В. Ю. Цапенко // Стратегія економічного розвитку України. – 2013. – № 33. – С. 152-157.
2. Журба І. О. Концепція формування кластерної політики черкаської області / І. О. Журба // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2014. – № 5 (67). – С. 9-14.
3. Портер М. Конкуренція / М. Портер [пер. с англ.] – М. : Издат. дом “Вильямс”, 2006. – 608 с.
4. Enright M. Regional Clusters : What do we know and what we should know. – Kiel Institute : International Workshop on Innovation Clusters and Interregional Competition, 2001. – 25 p.
5. Нечаев В. И. Экономика производства сои (региональный аспект) / В. И. Нечаев, А. В. Острецова. – Краснодар : Просвещение-Юг, 2012. – 137 с.
6. Геєць В.М. Кластери і мережеві структури в економіці – тема до- сить цікава, але на сьогодні ще до кінця не вивчена / В. Геєць // Економіст. – 2008. – № 10. – С. 10-11.
7. Васильєва Т. А. Концептуальні основи формування системи управління потенціалом інноваційного розвитку підприємства на засадах маркетингу / Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 4. – С. 160-171.
8. Журба І. О. Формування кластерної стратегії розвитку черкаського регіону / І. О. Журба // Економіка і організація управління. – 2014. – № 3 (19)- 4 (20). – С. 88-94.
9. Чорна Н. П. Стратегічні вектори інноваційного розвитку сільського господарства України / Н. П. Чорна // Економіка та держава. – 2015. – № 7. – С. 22-25.
10. Дмитерко М. О. Світовий досвід функціонування фінансового механізму кластерних утворень / М. О. Дмитерко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Випуск 3. – С. 706-71.